

Delrapport:

Undersökning – medborgare 65+ i Östersunds kommun som har hemtjänst

Projekt Age-friendly cities and communities 2021-03-05

Innehåll

1. Bakgrund	3
2. Metod – telefonintervjuer hemtjänstanvändare 65+.....	4
3. Resultat.....	5
3.1 Utemiljö.....	5
3.2 Bostäder.....	6
3.3 Transporter (buss, bil, färdtjänst etc.).....	8
3.4 Social gemenskap och delaktighet	10
3.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering).....	15
3.6 Information och kommunikation.....	16
3.7 Samhällsstöd och service.....	18
4. Hur kommer resultatet att användas?	22

Bilagor

Bilaga 1: Informationsbrev om undersökning – medborgare 65+ som använder hemtjänst

Bilaga 2: Mall för telefonintervjuer – medborgare 65+ som använder hemtjänst

1. Bakgrund

Östersunds kommun blev sommaren 2019 medlem i WHO:s nätverk ”The WHO Global Network for Age-friendly cities and communities”.

WHO:s nätverk “Age-friendly cities and communities” har initierats för att möta utvecklingen med en åldrande befolkning och snabb urbanisering på globala nivå. Nätverket vill stimulera medlemsstäderna till kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring hur man kan utforma äldrevänliga städer som skapar förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt åldrande.

WHO har i samverkan med äldre medborgare runt om i världen identifierat åtta arbetsområden som bedöms viktiga för att skapa äldrevänliga städer och samhällen. Dessa områden är:

1. Utomhusmiljöer och byggnader
2. Transporter
3. Bostäder
4. Social delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet
6. Medborgardeltagande, arbete och volontärinsatser
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och hälsovård

Medlemskapet i nätverket är kostnadsfritt, men som medlem åtar man sig att:

- Utveckla medborgarmedverkan
- Göra en nulägesanalys utifrån ovanstående 8 arbetsområden
- Ta fram en 3-årig kommunövergripande handlingsplan
- Identifiera utfallsmått för att följa utvecklingen av arbetet med AFCC
- Bidra med kunskaps- och erfarenhetsutbyte till övriga medlemmar i nätverket

Även om WHO:s nätverk har fokus på äldre har Östersunds kommun beslutat att arbetet med AFCC ska omfatta både äldre och personer med funktionsnedsättning, då de aktuella 8 arbetsområdena bedöms lika viktiga för båda målgrupperna. Fokus blir därmed att skapa en **åldrandevänlig** kommun, ur ett livsloppsperspektiv, snarare än en äldrevänlig kommun.

Kommunfullmäktige har gett kommunens nämnder och förvaltningar ett gemensamt uppdrag att påbörja arbetet med att göra Östersund till en mer åldrandevänlig kommun. Uppdraget kommer inledningsvis att genomföras som ett projekt under 2020–2022.

Projektet börjar med att kommunen gör en nulägesanalys av hur äldre och personer med funktionsnedsättningar upplever de nämnda åtta utvecklingsområdena idag. Flera olika insamlingsmetoder kommer att användas för att fånga medborgarnas perspektiv, t.ex. enkätundersökningar, fokusgruppsintervjuer, telefonintervjuer och öppna medborgardialoger.

I denna rapport redovisas resultatet av en telefonintervjuundersökning som genomförts hösten 2020 med medborgare över 65 år som använder hemtjänst.

2. Metod – telefonintervjuer hemtjänstanvändare 65+

I oktober 2020 fick Vård- och omsorgsförvaltningens hemtjänstchefer i uppdrag att identifiera och tillfråga 10 medborgare i deras hemtjänstområde om de ville medverka i en telefonintervju om hur de upplever olika samhällsområden i Östersunds kommun (t.ex. bostäder, transporter, sociala aktiviteter, kommunens information och samhällsstöd/service)

Respektive hemtjänstchef skickade en lista med kontaktuppgifter till den tjänsteman på Vård- och omsorgsförvaltningens stab som skulle genomföra intervjuerna.

Se bilaga 1: Informationsbrev om undersökning – medborgare 65+ som använder hemtjänst

Målbilden var att totalt 120 medborgare skulle medverka i undersökningen, men vissa hemtjänstområden lyckades endast rekrytera ett fåtal deltagare.

De medborgare som anmält sig till undersökningen kontaktades för en telefonintervju. Telefonintervjuerna genomfördes under perioden oktober-december 2020.

Totalt anmälde sig 48 personer, varav 1 person avled innan intervjutillfället och 2 personer inte kunnat nå trots upprepade försök. Av de 45 personer som intervjuades var 17 män och övriga kvinnor.

Åldersfördelningen hos de svarande var följande:

Åldersgrupp	Antal	Andel
70–74 år	10	22,2%
75–79 år	5	11,1%
80–84 år	10	22,2%
85–89 år	9	20%
90 år eller äldre	11	24,5%
Totalsumma	45	100%

Intervjun omfattade 15 frågor (samt 3 bakgrundsfrågor om födelseår, geografiskt område och typ av boende).

Frågorna baserades på ett urval av de frågor som ställts vid den enkätundersökning som projektet genomförde våren/försommaren 2020 och omfattade följande 7 delområden:

- Utemiljö
- Bostäder
- Transporter (buss, bil, färdtjänst)
- Social gemenskap och delaktighet
- Respekt och social tillhörighet
- Information och kommunikation
- Samhällsstöd och service

Fokus vid dessa intervjuer var att få veta vad som behöver förbättras inom respektive delområde.

Se bilaga 2: Mall för telefonintervjuer – medborgare 65+ som använder hemtjänst

3. Resultat

3.1 Utemiljö

Känner du dig trygg i ditt närområde (dvs. i området där du bor?)

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, alltid	39	87%
Ja, oftast	5	11%
Nej	0	0%
Vet inte	1	2%
Totalsumma	45	100%

Kommentar: En absolut majoritet av de svarande känner sig trygga i sitt närområde (98% säger att de alltid eller oftast känner sig trygga i sitt närområde). Fem av de svarande sa att de inte brukar vara ute kvällstid, men att om det hade varit aktuellt skulle de inte känna sig helt trygga. Bland dem som svarat ja så fanns det även några som sa att de aldrig brukar vara ute ensamma (då de alltid har hemtjänst/ledsagare med sig). En av de svarande svarade att hen aldrig är ute och därför inte kunde besvara frågan.

Finns det något kring utemiljön i ditt närområde som är särskilt viktigt att förbättra?

I nedanstående tabell redovisas de förbättringsområden kopplat till utemiljön som lyftes fram vid intervjuerna. De två områden där flest svarande vill se förbättringar är **Sandning/snröjning** och **Sittplatser/bänkar**. 16 av de 45 svarande hade inte några synpunkter på utemiljön.

Förbättringsområde	Antal
Sandning/snröjning	22
Sittplatser/bänkar	15
Belysning	5
Nedskräpning	3
Separerade gångbanor och bilvägar	2 (Brunflo, Frösödal)
Separerade gångbanor och cykelvägar	1 (Frösön)
Annat: Viktigt med kontrastmarkeringar när man är ute och går (gäller för äldre oavsett synskada). Gäller generellt sett runt om i kommunen.	1
Annat: Dåligt skottat hos privat fastighetsägare	1
Annat: Häckar som hänger ut över trottoaren	1 (Frösödal)
Annat: Gammal asfalt gör att det är sprucket i trottoaren	1 (Odensala)
Annat: Dålig asfaltering ute på gården, stora gropar	1 (Valla centrum)
Nej, har inte några synpunkter	16

3.2 Bostäder

Kan du enkelt ta dig in och ut ur din nuvarande bostad?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	42	93%
Nej	3	7%
Totalsumma	45	100%

Kommentar: 33 av 45 svarande bor i lägenhet (hyresrätt eller bostadsrätt), 8 bor i villa/småhus och 4 bor på gård/lantbruksfastighet. En tydlig majoritet av de svarande (93% eller 42 av 45 svarande) säger att de enkelt kan ta sig in och ut ur sin nuvarande bostad.

Om nej, vad är det som gör det svårt för dig att ta dig in och ut ur bostaden?

När det gäller de tre personer som säger att de inte kan ta sig in/ut ur bostaden på ett enkelt sätt bor en av personerna i en lägenhet på tredje våningen och det saknas hiss i fastigheten. Den aktuella bostadsrättsföreningen vill inte installera hiss (ev. kan det bli en trapphiss framöver). Övriga två personer uppger att de av hälsoskäl har svårt att ta sig ut på egen hand.

Finns det något du tycker är särskilt viktigt att förbättra när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun?

I nedanstående tabeller redovisas de förbättringsförslag som de svarande lämnat när det gäller bostäder för äldre. 26 av de 45 svarande var nöjda som det var eller hade inte funderat så mycket på detta/hade inte några förbättringsförslag. Flera av dem hade bott i sin nuvarande bostad under många år, var nöjd med den nuvarande bostaden och hoppades bo kvar i sin bostad under ”resten av livet”. I flera fall hade det gjorts bostadsanpassningar för att man skulle kunna bo kvar.

Bland de förbättringsområden som övriga lyfte fram var det flest som efterfrågade **Tillgängliga bostäder**.

Förbättringsförslag/kommentarer – Bostäder för äldre
Tillgängliga bostäder: De nya bostäder som byggs nu bör ju vara tillgängliga
Tillgängliga bostäder: Möjliggöra att kunna bo kvar där man bor. Eller bygga tillgängligt redan från början så att man kan bo kvar även som funktionsnedsatt.
Tillgängliga bostäder: Vet att det fattas hiss i många hus. Kan göra att äldre måste flytta.
Tillgängliga bostäder: Borde finnas mer handikappanpassade bostäder.
Tillgängliga bostäder: Att det ska vara lätt att komma in och ut ur lägenheten. Både ut på gården och ut på sin balkong. Det är väldigt bra för någon som har svårt att röra sig om det finns en stor balkong man kan ta sig ut på/sitta ute.
Tillgängliga bostäder: Alla hus borde ha hiss. Dörröppnare borde vara standard. Borde vara inbyggd service så man slipper gå utomhus. Även garage borde vara inomhus, så att man slipper skotta.
Tillgängliga bostäder: Skulle önska att det fanns trygghetsboenden och då ska de helst vara i enplan och med öppna ytor, inte en massa trösklar t.ex. Så pass breda öppningar så att man tar sig fram med en

innerullator, utan problem. Många äldre som har det. Att man har uteplatser till varje lägenhet, typ altan eller vad man nu har.
Tillgängliga bostäder: Viktigt det här att man inte behöver kliva ett steg, ingen kant, inga trappor. Att det inte ska vara någon mellanskillnad för att man inte ska behöva lyfta rullatorer etc.
Tillgängliga bostäder: Att det ska vara en plan och att allt ligger på samma plan.
Tillgängliga bostäder: De ska vara mer handikappvänliga så att vem som helst kan bo där, både de som kan gå och som har svårt att röra sig. Lite mer handikappvänliga lägenheter.
Tillgängliga bostäder: Tycker att man ska tänka på att det ska vara lättsamt, när man blir äldre.
Tillgängliga bostäder: Det måste finnas hiss. Badrummet måste vara stort så att man kan få plats med rullstol eller rullator där och att även personal får plats.
Gemensamma utrymmen för sociala kontakter: Att det finns gemensamma utrymmen, kan vara ganska viktigt även om det är egna lägenheter. Bra om det finns service och stora utrymmen t.ex. som på Fältöversten i Stockholm. Den sociala biten är viktig, många kan bli väldigt isolerade i sin lägenhet (oavsett ålder efter pension). Kan vara svårt att ta kontakt och inte lyckas bibehålla kontakter. Kanske inte är intresserad av föreningars aktiviteter då är det bra om det ordnas någonting där man bor.
Lägre hyror: Priserna är ganska höga /hyrorna är ganska höga.
Fler lägenheter på landsbygden: Skulle vilja att det fanns fler lägenheter i Häggenås eller i Lit. De lägenheter som finns har så lång kö.
Annat: Närhet till affär
Annat: Öppna planlösningar mellan kök och vardagsrum är inte bra, äldre människor vill ha stängt i köket när de lagar mat.
Annat: Svårt att ta sig ner i källarutrymmet, då det är tunga dörrar men det finns inte dörröppnare överallt (Östersundshems fastighet)
Annat: Skulle vilja att man tog bort de 1:or med kokvrå som finns i huset, då inga äldre vill bo i dem. Gör att det står outhyrda lägenheter. (Östersundshems fastighet)
Annat: Har själv anpassad bostad pga. funktionsnedsättning/sjukdom. Har fått hjälp av arbetsterapeut.
Annat: Måste fundera när man blir äldre hur man ska bo, så att man kan klara sig själv. Många bor kvar för länge i sina hus. Några har flyttat till lägenhet och tycker det är det bästa de har gjort. Gäller att planera sitt boende var man ska flytta.
Har inte några synpunkter/nöjd som det är/saknar kunskap om hur andra har det = 26 svarande

3.3 Transporter (buss, bil, färdtjänst etc.)

Hur brukar du förflytta dig när du är utomhus?

Svarsalternativ	Antal
Går med eller utan stöd av rullator	36
Använder färdtjänst	24
Kör egen bil	13
Åker rullstol/elrullstol	11
Samåker i någon annans bil	10
Använder sjukresor	9
Åker buss	6
Åker taxi	2

Kommentar: De flesta av de svarande går (med eller utan rullator) eller åker rullstol/elrullstol när de förflyttar sig i det egna närområdet. Vid längre sträckor används olika färdmedel: flera använder färdtjänst, kör egen bil eller samåker i någon annans bil. Ett fåtal säger att de åker buss eller taxi.

Finns det något kring de transportmedel du använder som du tycker är särskilt viktigt att förbättra (buss, bil, färdtjänst)?

I nedanstående tabeller redovisas de förbättringsförslag som de svarande lämnat kopplat till olika transportmedel. I många fall lyfts likvärdiga saker som framkommit i andra undersökningar (enkätundersökning 65+ och telefonintervjuer med färdtjänstanvändare). När det gäller busstrafik vill man t.ex. kunna kliva på i mitten av bussen när man använder rullator. De som använder färdtjänst tycker i de flesta fall att det fungerar bra, men några svarande efterfrågar bättre tillgänglighet eller tar upp att det förekommer vissa problem kring punktlighet. Kopplat till biltrafik efterfrågar enstaka svarande fler parkeringsplatser i stan och enklare parkeringsautomater.

Förbättringsförslag/kommentarer – Busstrafik
Kunna kliva på i mitten av bussen: Tycker det är bra när man kan kliva på bak. Kan vara väldigt besvärligt att krångla sig fram med rullatorerna.
Kunna kliva på i mitten av bussen: Brukar vara lite besvärligt att gå på med rullator eftersom man kliver på fram, men det brukar ordna sig.
Kunna kliva på i mitten av bussen: Skulle vilja att det går att kliva på i mitten av bussen och att det är rymliga platser för både rullatorer och barnvagnar.
Busschaufförernas bemötande: Det är isåfall chaufförernas nonchalans, man måste först fram och betala biljetter. Är sällsynt att någon kliver ut och hjälper till att lyfta upp den i bussen, såvida inte någon passagerare hjälper till. Likaså är det när man ska stiga av.
Betalningsätt: Åker inte buss själv, men tycker att det är ett problem att det inte går att betala med pengar på bussen längre.
Inga synpunkter: Har funkad bättre nu under corona. Är inte så många som åker buss. Åker själv 2–3 gånger per vecka.

Förbättringsförslag/kommentarer - Färdtjänst
Tillgänglighet: Är alldeles för många höga bilar som man ska kliva in i. En del chaufförer kliver ur och en del sitter kvar. Annars är chaufförerna bra, bara någon som sticker ut.
Tillgänglighet: De nya bilarna kan vara väldigt svår att stiga in och ur. Tidigare har de haft lägre instigning i bilarna. Är väldigt hög tröskel i dörren.
Tillgänglighet: Låga bilar är ett problem. När man har proteser i höften så är det svårt att komma upp.
Bemötande: Det finns enskilda chaufförer som inte hittar dit de ska och har mindre bra bemötande.
Bemötande: Oftast blir jag bra bemött, men det finns undantag som med allt annat. Det viktigaste med både hemtjänst och färdtjänst är att de kan svenska eller engelska.
Bemötande: Har varit någon chaufför som har varit lite konstig (släppt ratten, kört fort etc.). I övrigt kör de väldigt bra.
Bemötande: I 99% av fallen är det jättebra chaufförer, men man får ofta förklara vilka problem man har.
Punktlighet: Punktligheten varierar. De kör med bussarna och så ska de lasta den full innan de åker in till stan. Kan ibland vara 10–15 minuter förseningar. Måste ta till stora marginaler för att inte komma försent.
Punktlighet: Har hänt någon gång att de kommit 30 min försent.
Punktlighet: Kan slå lite fel på tiden med färdtjänst, men oftast kommer de som bestämt, har inget att säga om det.
Priserna: Åker man regelbundet är det kanske billigare. Priserna är ganska höga när man bara åker någon gång.
Inga synpunkter/inget att klaga på (bra bemötande, punktligt etc.): = 13 svarande

Förbättringsförslag/kommentarer - Biltrafik
Parkeringsautomater: Parkeringsautomaterna är svåra att hantera, finns för många olika parkeringsbolag.
Parkeringsplatser: Fler parkeringsplatser. Det vore bra att se över.
Parkeringsplatser: Parkeringar skulle kunna vara lite bättre nere på stan eller sjukhuset.
Annat: Andra bilisters körstil, fula omkörningar etc. Små marginaler.
Inga synpunkter/inga problem = 5 svarande

Förbättringsförslag/kommentarer - Cykeltrafik
Cykelväg: Har varit på kommunen om cykelväg från Brunflo, har köpt elcyklar, men det går inte att cykla hela vägen in till stan.

3.4 Social gemenskap och delaktighet

Har du möjlighet att träffa de människor du vill och delta i de aktiviteter som du är intresserad av (bortsett från corona)?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	41	91%
Nej	4	9%
Totalsumma	45	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande (91% eller 41 av 45 svarande) säger att om man bortser från corona-pandemin brukar de kunna träffa de människor de vill/delta i de sociala aktiviteter de är intresserad av. Några av de svarande har svarat att de inte är så intresserad/har så stora behov av sociala aktiviteter. Fyra svarande säger att de av olika hälsoskäl eller pga. funktionsnedsättningar har begränsade möjligheter att delta i sociala aktiviteter. En svarande lyfte att otillgängliga lokaler gör det svårt att delta i vissa sociala sammanhang.

Några citat från olika personer redovisas nedan:

”Har fått begränsa det sociala mycket pga. värk i bäcken och mage. Framför allt att sitta har varit svårt. Har mycket telefonkontakt med sina barn och dotter ringer nästan varje dag. Många av de viktigaste vännerna har gått bort på kort tid, bland annat barndomskompis.”

”Har bara son kvar och han bor i Trollhättan. Sitter ensam hela dagarna. Vännerna har gått bort eller flyttat. Har kompis i Sundsvall som jag har kontakt med per telefon. Är heller inte alltid jag har lust att prata med folk pga. värken.”

”Umgänget är sparsamt, men saknar det inte. Tidigare var jag ute mycket i skog och mark, men sjukdomar har tagit bort mycket av intressena, med rullator tar man sig inte fram överallt. Hemtjänsten ordnade tidigare sittgymna, där jag var enda mannen. Tyckte det var trevligt.”

”Lite si och så. Kan inte gå på bio t.ex. eftersom jag inte kan gå. Nuförtiden har jag bara varit på Athena för det är den enda restaurangen som är tillgänglig. Är bökigt på de flesta ställen när det gäller restauranger.”

”Är inte så intresserad av att besöka mötesplatser och liknande. Har bott ensam länge. När man är ute och går träffar man lite folk.”

”Är inte intresserad av så mycket aktiviteter.”

Upplever du några hinder för att träffa dem du vill/delta i de aktiviteter du vill (bortsett från corona)? I så fall vad?

En majoritet av de svarande (67% eller 30 av 45 svarande) säger att de inte upplever några hinder för att träffa dem de vill/delta i de aktiviteter de vill (om man bortser från corona-pandemin).

14 svarande säger att olika hälsoskäl/funktionsnedsättningar begränsar deras möjligheter att delta i sociala sammanhang/de aktiviteter de skulle vilja.

Övriga hinder som lyfts fram är bland annat att gamla vänner har gått bort och att någon svarande har blivit ensamstående. En svarande säger att hen känner sig osäker på att gå på aktiviteter ensam och en

annan kan inte ta sig till aktiviteter utan hjälp (behöver ledsagning). En svarande säger att hen saknar information om vilka aktiviteter och evenemang som anordnas i centrala Östersund. Ytterligare en svarande säger att hen har dator, men saknar kunskap att söka information om vilka aktiviteter som finns.

Händer det att du känner dig ofrivilligt ensam? Om ja, hur ofta känner du så?

En majoritet av de svarande (60% eller 27 av de 45 svarande) säger att de aldrig känner sig ofrivilligt ensam.

Fem personer säger att de har känt ofrivillig ensamhet under corona-pandemin, men att de inte brukar göra det i vanliga fall:

”Ja, nu under corona så känner jag det så varje dag.”

”Varje dag under corona. Får besök av hemtjänsten, men annars sitter jag bara och har tråkigt. Har någon kompis som kommer och hälsar på ibland, Pratar per telefon också med mina vänner. Nu kan man inte gå på bio, hockey och konserter. Gå ut och äta med en kompis.”

”Lite har det varit under corona, har varit lite speciellt, man blir lite less. Men det blir snart ljusare tider.”

Övriga svarande säger att de brukar känna sig ofrivilligt ensamma i olika hög utsträckning. Någon kan känna så varje dag, medan andra gör det någon gång i månaden eller mer sällan. I flera fall är det kopplat till att personen har en sjukdom/funktionsnedsättning som gör att de inte kan/orkar ha lika många sociala kontakter, att man blivit ensamstående eller att gamla vänner har gått bort.

Några citat från olika personer redovisas nedan:

”Många gånger kan man känna sig ensam. Ungefär var 14:e dag.”

”Känner sig mer otrygg sedan frun gick bort och man är ensam på nätterna. Men har ju larm och så.”

”Mer pga. nuvarande sjukdom, men har ändå barn och grannar som tittar förbi.”

”Det kan hända på kvällarna många gånger när man är ensam. Särskilt när mörkret kommer.”

”Ja, det gör jag, pga. att jag inte tar mig ut, vågar inte gå ut ensam. Därför vore bra med en extra ledsagning.”

”Är en ensam person, men tycker det är trevligt att ha lite bekanta. Har varit ensam i många år. Skulle vilja gå ut och gå i skogen lite mer. Har alltid gillat friluftsliv, men kan inte utöva pga. sjukdom.”

”Det kan man göra då och då. Har en son som bor i stan och en flicka som bor i Sörmland. Det är på helgerna som man blir som mest ensam, alla far bort i huset åker till stugor och så. Men det finns ju telefon. Många hör av sig per telefon, både släkt och vänner. Men många som gått bort av vännerna, man blir ensam av det också.”

”Det har jag varit, i och med att jag inte kan ta mig ut själv. Att inte kunna köra bil och uträtta ärendet. Kände av det innan corona. Men inte så att jag deppar ihop, det finns så mycket att hålla på med i ett stort hus.”

Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra när det gäller social gemenskap/aktiviteter/minskad ensamhet för äldre i Östersunds kommun?

I nedanstående tabell redovisas de förbättringsförslag som de svarande lämnat kring att förbättra social gemenskap/aktiviteter/minskad ensamhet. Några svarande föreslog att det ska bör finnas fler mötesplatser, medan andra tycker att man bör utveckla och informera om de befintliga mötesplatserna och de aktiviteter som kommunen och det lokala föreningslivet anordnar. Några föreslår också olika former av uppsökande verksamhet riktad till personer som är ensamma. Det finns också svarande som menar att varje person också har ett eget ansvar att anstränga sig för att träffa andra människor/hitta aktiviteter som intresserar en själv, medan andra menar att vi alla har ett ansvar som medmänniskor att se och stödja ensamma människor i den egna omgivningen att hjälpa dem bryta mönster.

Förbättringsförslag/kommentarer
Förbättra tillgängligheten till olika lokaler: Fanns bland annat mötesplats i Odensskog på något ställe. Fick vända eftersom det var halvtrappa upp. Skulle vara intressant att ta sig in på en del ställen. Kan vara en halvtrappa upp till vissa mötesplatser. Då är det omöjligt att ta sig in. En del ställen där jag velat fika har jag fått vänta på att någon ska öppna. Tar sig bara in i affärer som är köpcenter. Däremot svårt att ta sig in i vissa butiker. Även i nya hus kan det vara svårt att ta sig in i fastigheterna. Borde alltid finnas dörröppnare.
Fler mötesplatser: Det är om det skulle finnas någon fler sådan i närområdet. Någon aktivitet där man ändå skulle kunna träffas och kanske gå en promenad eller liknande.
Fler mötesplatser: Rent generellt, att man ordnar mötesplatser där man kan träffas ibland – kanske med lite underhållning. Finns även platser i bostadsrättsområden. Lokaler där man kan ordna aktiviteter.
Fler mötesplatser: Det är det här med mötesplatser, att det finns sådana som det är underhållning och några man kan träffa. När det är underhållning så kommer det folk från andra håll.
Fler mötesplatser: Att det ska finnas öppna mötesplatser i närområdet som ordnar aktiviteter. Behöver inte vara så mycket, bara att man kan fika eller se på en film någon gång. Bara man får komma hemifrån en stund, behöver inte vara så märkvärdigt.
Flera mötesplatser: Kanske fler mötesplatser där man kan träffas. Den närmaste platsen för mig är nere vid Odenhallen, har tidigare varit där mycket. Efter corona-pandemin kommer jag att besöka den igen. Men det är lite långt för mig till Odenhallen.
Öppna upp befintliga mötesplatser igen (efter corona-pandemin): Det skulle vara ett plus. Har själv aldrig varit särskilt utåtriktad, men nu är det lite för lite sociala aktiviteter.
Förbättra öppettiderna på befintliga mötesplatser: Öppettiderna på mötesplatserna. Har man anhängiga så är det oftast på kvällar och helger man kan träffas. När det är t.ex. storhelg så kan det vara stängt i upp till 4 dagar. En mötesplats borde vara tillgänglig varje dygn. Är även besviken på caféerna i stan, varför stänger man så tidigt på kvällarna?
Marknadsföra befintliga mötesplatser: Tycker att mötesplatserna är bra. Har varit till Brunflo, Torvalla, Prästgatan 58, så jag har provat många mötesplatser. Finns att välja på. Har man färdtjänst eller någon som skjutsar så borde det inte vara något problem (om man är frisk).

<p>Marknadsföra befintliga mötesplatser/aktiviteter: Kommunen har flera sociala mötesplatser där de ordnar fika, ordnar underhållning och aktiviteter. Handlar om att informera att de finns. PRO och övriga föreningar gör ju också sitt till. Bygga vidare på mötesplatser. Var när jag kom med i SRF som jag fick veta att Prästgatan 58 fanns. Kände inte till det tidigare.</p>
<p>Mer information om de aktiviteter som finns: Det som är viktigt är att träffa människor. Bra om man får information om vilka olika alternativ som finns (både kommunala mötesplatser och pensionärsorganisationer).</p>
<p>Mer information om de aktiviteter som finns: Kanske skulle finnas mer info från PRO:s lokalförening om vad som händer och vad man har för möjligheter.</p>
<p>Marknadsföra det föreningsliv som finns: Finns mycket föreningar som man kan gå med i. Har själv varit aktiv i många olika föreningar innan jag drabbades av sjukdom. Är fortfarande medlem i några föreningar.</p>
<p>Ordna fler utomhusaktiviteter: Att det ordnas fler aktiviteter än på mötesplatser 1 gång i veckan. t.ex. boule eller att gå promenad och fika efteråt. Mer utomhus på sommaren.</p>
<p>Uppsökande verksamhet: Har granne som hade besök av Röda Korset regelbundet (blir mer konstlat, men kan vara bra om man inte orkar ta sig ut själv). Även hemtjänsten skulle kunna göra mer sociala aktiviteter.</p>
<p>Uppsökande verksamhet: Tycker det borde vara mer uppsökande, att man ringer eller besöker, så man når dem som är isolerade. Hälsocentralen kanske kan uppmärksamma och man kan ha samarbete med dem.</p>
<p>Uppsökande verksamhet: Vi människor är så olika. Förstår att det är många som har det svårt. Någon på radion föreslog att man skulle ha någon att vända sig till. En personlig kontakt för dem som inte har hemtjänst - någon kurator. Någon som hör av sig med viss regelbundet och rycker upp en. Någon som kommer förbi och tittar till och hjälper personen.</p>
<p>Uppsökande verksamhet: Det ordnas mycket, som man kan åka till om man är intresserad. Sedan är det klart att det finns människor som kanske sitter ensamma och för dem vore det kanske bra om någon skulle höra av sig (någon form av uppsökande verksamhet).</p>
<p>Uppsökande verksamhet: Tänker de här som inte själva kan ta tag i det. Att man har uppsökande verksamhet och informerar om det som finns. Vet några stycken i min ålder som känner sig ensamma. Även om de vet var det finns aktiviteter så kommer de sig inte för att göra något. Hänger ihop med deras personlighet. Tänker särskilt på en person som inte heller har barn i Östersund som heller inte använder Facetime eller Skype. Många som är osäkra på hur man använder det. Så om man kan hjälpa äldre att lära sig hur man använder datorer och telefoner.</p>
<p>Tillsyn av hemtjänsten: Hade tillsyn av hemtjänsten tidigare, då de bara kommer in och pratar. Hellre tillsyn av hemtjänsten än att okända ringer.</p>
<p>Social samvaro via hemtjänsten: Hemtjänsten åker ju runt och har social samvaro. Har själv sådant en gång per vecka.</p>

<p>Utbilda dem som utför promenadhjälp: Många behöver ut och röra på sig och ut och gå, men kan inte göra det för att de inte har några anhöriga i närheten. Då får man ansöka om promenadhjälp. Och där har hon en vän som ansökt om. Och där gick personalen och pratade i mobil istället för med personen. Den personen hoppade av kommunens promenadhjälp. Köper man en tjänst så ska man ha valuta för den. Det man från kommunens sida borde göra är att utbilda dem som ska ut och promenera så att de har förmågan att möta den ålder man möter.</p>
<p>Eget ansvar: Svår fråga. Det är ju många som känner sig ensamma, det förstår jag ju. Beror ibland mycket på dem själva också. Har en kusin som har hemtjänst, men som inte är intresserad av att lära känna nya människor. Svårt att nå dem som inte själva vill ha kontakt.</p>
<p>Eget ansvar: De som är ensamma rår ibland för det själv. Man måste själv anstränga sig också om man vill ha sociala kontakter. Kan inte förvänta sig av samhället ska göra allt. Man blir ensam när anhöriga och vänner går bort.</p>
<p>Eget ansvar: Är upp till var och en att ta initiativ och söka upp det man är intresserad av.</p>
<p>Eget ansvar: Alla tycker ju inte om att vara med i föreningslivet, men det finns så många pensionärsorganisationer som hittar på saker så man borde inte vara ensam om man inte vill. Kyrkan ordnar ju också soppluncher och liknande.</p>
<p>Eget ansvar: Gäller att bryta mönstret, har lärt sig det själv.</p>
<p>Allas ansvar: Hör man att någon känner sig ensam så kan man kanske försöka prata med den och försöka få den att komma in på annat spår. Som medmänniska.</p>
<p>Allas ansvar: Har märkt att de som fortfarande är friska i benen glömmer bort dem som inte längre kan vara med. Tanterna kan gå förbi utan att komma in och hälsa på. Likadant i somras när det var så fint väder att de hade kunnat hälsa på och sitta ute. Så länge en människa fungerar är det bra, men vissa vill anstränga sig och ta sig hit själv. Har känt sig lite besviken över det. Vet inte om det är vanligt eller inte.</p> <p>Pensionärsorganisationerna är inte heller duktiga på att höra av sig och ta emot nya medlemmar. Viktigt att man som förening tar hand om nya medlemmar. Har tagit upp med styrelsen att om man inte har någon att åka dit med, så har man inte någon att hålla i när man kommer fram (när man haft svårt att gå. Det måste finnas fler som skulle vilja komma hit, men inte vågar. Men det blev ingen uppföljning av det.</p>
<p>Vet inte/har inget förslag = 10 svarande</p>

3.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun?

En majoritet av de svarande (82% eller 37 av 45 svarande) säger att de aldrig upplevt någon åldersdiskriminering själva. Man har i dessa fall inte några förslag som skulle kunna göras för att förbättra området. Övriga svarande lämnar följande förslag/kommentarer:

Förbättringsförslag/kommentarer
Säkerställa äldres representation i politiska partier: Kanske att man har bättre representation i politiska partier, vid politiska beslut. Hade partimedlem som sa att hen inte kommer att bli nominerad pga. sin ålder.
Den pågående digitaliseringen: En sak som jag alltid tänker på är det här med digitaliseringen. Den är ofta ett problem för gamla människor. Reagerar själv pga. synskada. Men äldre hålls ofta utanför genom det. På både radio och TV hänvisar man till mer information på internet. Har kompis i Järpen som bara har mobiltelefon, mycket information missas så. Många ställs utanför information genom det. Viktig information borde skickas ut via post.
Umgås mer över generationsgränserna: Ser det som uppfostran av barn och unga ända från barnsben. Och då handlar det också om att man umgås över generationsgränserna. För att få ökad förståelse för andras situation.
Förbättra uppfostran: Idag finns det så många som inte har respekt för varandra oavsett ålder. Mest yngre som växer upp, måste bero på att föräldrarna inte har lärt dem att göra det. De kan vräka ur sig vad som helst om det passar dem.
Bättre bemötande: Respekten för äldre måste bli permanent så att det inte slappnas av för mycket. Många yngre är bättre än medelålders. Många yngre kan hälsa när man är ute, det tycker jag är fint.
Bättre bemötande: Har ibland upplevt på hälsocentralen att läkare inte lyssnar/nonchalerar vad man säger. Känner att läkarna varken har kompetens, tid eller intresse att lyssna på vad man säger. Är man inte värd att lyssna på?
Bättre bemötande: Har varit med om att folk tror att man inte kan prata bara för att man åker rullstol. Har postpolio och när vi mötte människor vände de sig till min partner och pratade om mig i stället. Diskriminering kopplad till funktionsnedsättning. Våldigt otrevligt att uppleva.
Respekten för äldre olika i olika länder: Ser mycket stor skillnad mellan olika länder. Respekten för äldre skiljer sig åt beroende från vilket land man kommer ifrån.
Respekten för äldre olika i olika länder: Det där är de lite bättre på särskilt de sydeuropeiska länderna. Har bekanta i dessa länder. Även där kan det finnas lokala skillnader, men totalt så är det lite annorlunda man bor flera generationer tillsammans. Blir en annan syn på andra åldrar då. Här ska man ju helst in på äldreboende, även om man skulle kunna bo i en familj.

3.6 Information och kommunikation

Tycker du att kommunen informerar om sina verksamheter på ett enkelt/tillgängligt sätt?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	33	74%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	5	11%
Nej, det stämmer inte alls	6	13%
Vet inte/har inte tänkt på det	1	2%
Totalsumma	45	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (74% eller 33 av 45 svarande) tycker att de får bra information av kommunen. I de flesta fall har de då fått informationen via biståndshandläggare eller hemtjänsten.

Några svarande tycker inte att de fått någon direkt information från kommunen, men att de kan kontakta kommunen om det är något de undrar. En person påtalade att det är viktigt att informera via fler kanaler än de digitala.

”Nja, vet inte det. Får information via dagstidning. Har inte behövt så mycket information. Om det hittas på något roligt vill jag gärna veta.”

”Har inte fått så mycket information. Om det är något man undrar kan man fråga själv.”

”Borde vara information via andra kanaler än de digitala. Är jättebra med information via digitala, men när det gäller äldre och handikappade kunde man även få annan information.”

Några av de svarande säger att de inte fått någon information av kommunen:

”Nej, ingen information alls. Ingen information via biståndshandläggare och hemtjänsten.”

”Nej, det tycker jag inte. Får aldrig veta något genom hemtjänsten eller biståndshandläggare. Ibland skickar de ut några papper eller också läser jag på Facebook.”

”Nej, ska man ha information får man söka själv.”

Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra när det gäller kommunens kommunikation och information?

En majoritet av de svarande (64% eller 29 av 45 personer) tycker att de får den information de behöver eller tycker att de själva kan ta reda på det som de vill ha information om. Dessa personer hade inte några förslag på vad som skulle kunna göras bättre.

I tabellen på nästa sida redovisas de förbättringsförslag som övriga svarande lämnat kring information och kommunikation. Några efterfrågar att kommunen ska ha **fler informationskanaler än idag**. Några föreslog att det ska göras fler pappersutskick/skriftlig information, då alla inte har datorer. En av personerna vill att det ska annonseras eller skickas ut nyhetsbrev om vad som var aktuellt. Några andra svarande efterfrågade **bättre information från hemtjänst respektive vid myndighetsutövning**.

Förbättringsförslag/kommentarer
Fler informationskanaler/mer pappersutskick: Information på andra sätt än dator. Göra pappersutskick i stället. Även sätta upp information på anslagstavlur vid mötesplatser.
Fler informationskanaler/mer pappersutskick: Bra om man skickar ut mer papper med information (alla har inte datorer). Alla har inte förmågan att använda det om man inte är van det från jobbet.
Fler informationskanaler/mer pappersutskick: Att få skriftlig information regelbundet.
Fler informationskanaler/mer pappersutskick: Använder inte dator. Vill ha information via brev, men det hänvisas till information på datorn.
Fler informationskanaler: Att få någon form av kanal där man kan se vad som är på gång. Skulle behöva finnas annons eller nyhetsbrev. Imorgon händer det och det i Badhusparken t.ex.
Fler informationskanaler: Att det finns fler kanaler.
Marknadsföra Kundcenter: Viktigt att lära folk att man kan ringa till Kundcenter.
Ersätta talsvar med en person som kopplar vidare: För äldre som inte har dator utan måste ringa så är det lång väntetid och en massa knappande hit och dit. Skulle vilja att man kommer direkt till en person som kopplar vidare.
Bättre information från hemtjänsten: Bättre information om vad som gäller kring hemtjänstens rutiner vore bra.
Bättre information från hemtjänsten: Att få information om förändringar i tjänsterna som ges. Räcker att det skickas ut brevinformation.
Förenkla kontakt med hemtjänsten: Någoting man skulle kunna göra är när det gäller hemtjänsten. Var ringer man om någon har glömt något. Har en telefonsvarare på lokalen som man så småningom lyssnar av. Brukar inte kunna få tag på chefen, för den är upptagen i möten och annat.
Förenkla kontakt med Myndighetsenheten: Har ibland svårt att komma i kontakt med handläggare på Myndighetsenheten. Om man behöver hjälp med något så måste man gå via hemtjänsten.
Minska informationen i samband med myndighetsutövning: De som ska söka hemtjänst får så mycket papper som de ska svara på. Ska vara läkarintyg och allt möjligt. En del kan även kännas onödigt. Kan vara svårt att svara på alla frågor. Minska antalet frågor och håll sig till det som gäller.

3.7 Samhällsstöd och service

Känner du dig trygg med den hjälp du får från kommunen?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, mycket	39	87%
Ja, ganska	4	9%
Vet inte	1	2%
Nej	1	2%
Totalsumma	45	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande känner sig trygga med den hjälp de får från kommunen (96% eller 43 av 45 svarande) säger att de känner sig mycket eller ganska trygga med hjälpen). Flera av de svarande uttryckte att de var mycket nöjda med hemtjänstpersonalen.

Fyra personer har svarat att de oftast känner sig trygga, men att de skulle önska att det vara bättre kontinuitet vem som kommer. De upplever att det är jobbigt med så många olika/nya personer.

”Är inget fel på personerna i sig, men det kan bli lite jobbigt med så många olika.”

”Skulle vilja att det var fler samma personer som kommer. Speciellt under sommaren har det kommit en ny person nästan varje dag.”

En person har också svarat att den inte känner sig trygg med hemtjänsten av samma anledning:

”Nej, känner mig inte trygg. Vill inte ha 27 olika personer som kommer på 1,5 månader för att sätta på stödstrumpor. Har varit så under sommaren och hösten. Känns verkligen inte bra under corona-pandemin.”

En person som endast har insatsen tillsyn sa att hen inte vet om hen känner sig särskilt trygg:

”Vet inte om det är så mycket, de ringer i princip bara och frågar hur det är. Har frågat vad som skulle hända om jag inte svarade. Är trevligt att de ringer, men tryggare vet jag inte. Man kan ju aldrig lära känna någon.”

Har du några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt?

I nedanstående tabell redovisas olika förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt. Flera av förslagen liknar sådant som även lyfts fram i andra undersökningar (enkätundersökning 65+ och telefonintervjuer med färdtjänstanvändare). Flera svarande efterfrågar bättre tillgänglighet i utemiljöer och mer tillgängliga bostäder för äldre. Andra framför förslag kopplat till sociala aktiviteter och uppsökande verksamhet och några efterfrågar skriftlig information/pappersutskick. När det gäller transporter efterfrågas bland annat tillgängligare färdtjänstbilar och fler parkeringsplatser. Inom området Samhällsstöd och service efterfrågas bättre i personalkontinuitet inom hemtjänsten.

Förbättringsförslag/kommentarer
Bättre tillgänglighet: På många ställen ute på stan så kan det vara svårt att ta sig ner från trottoarer. På många ställen finns det ramp mitt i stan, men på andra ställen kan det vara svårt att ta sig ner från trottoar till gata. Bättre i centrala stan än på andra ställen.
Bättre tillgänglighet: Bättre tillgänglighet, att komma in i lokaler och restauranger, att det inte är så mycket trappsteg och så.
Bättre tillgänglighet: Trycka på fastighetsägare att göra det mer tillgängligt så man kan komma in i olika butiker, som t.ex. har trappor.
Bättre tillgänglighet: Att göra det lätt att ta sig fram på Prästgatan. Skulle vara bra även för dem som rullar sina väskor till stationen. Är ett irritationsmoment när man sitter i rullstol.
Bättre tillgänglighet: När man går på stan med rullator är trottoarer ett problem, Stortorget är nästan omöjligt att ta sig nerför, höll på att ramla nedför trappan. Speciellt när de sätter upp scenen i samband med Storsjöyran. Då tar man sig inte fram där med rullator, då måste man åka runt.
Bättre tillgänglighet: Stortorget är ett misslyckande för handikappade. Är grått allting och trappor. Finns inte några kontrastmarkeringar.
Bättre tillgänglighet: Ta bort alla trottoarer så att det är mer tillgängligt när man är ute och går. Kan vara både svårt och halkigt.
Uppsökande verksamhet: För några år sedan så var det en viss årsgrupp som fick besök av en distrikts-sköterska som kom hem till dem och kollade hur de mådde och tog lite prover. Känner en person som fick det och den tyckte att det var väldigt bra.
Uppsökande verksamhet: Efter corona, skulle det vara trevligt med någon som skulle kunna komma hem till människor som sitter ensamma. Inte samma person, men några stycken. Sitta och prata, dricka lite kaffe. Skulle själv tycka det var trevligt om det vore så. Tror många skulle må bättre av det. Skulle kunna vara en kombination både att träffas och sedan prata per telefon. Många skulle bli på bättre humör och mycket skulle kunna lätta för personen.
Sociala aktiviteter: Vet att det är många som har klubbverksamheter, men deltar inte själv i det.
Sociala aktiviteter: Skulle gärna vilja att det förekom boulespel på landsbygden också. Är en väldigt social grej som det gärna får förekomma mer av.

<p>Sociala aktiviteter: Att ha någonstans att gå och träffa folk. Det behöver inte vara varje dag, men då och då. Tror det är viktigt för att människor ska må bra.</p>
<p>Sociala aktiviteter: Mötesplatserna. Att de är aktiva och har lite olika program. Och att man får reda på vad som händer där, vad de har för aktiviteter. Kan själv söka information, men det är inte alla som kan göra det. Göra utskick som man kan sätta upp vid mötesplatserna.</p>
<p>Sociala aktiviteter: Pensionärsföreningarna ordnar ju allt möjligt för äldre. Även om det är roligt att träffa gamla vänner på PRO och SPF, så är det roligt att träffa yngre också. Vore bra om man kan lägga in lite mer av det sociala i hemtjänsten också, om det finns tid att prata så kan man få mycket socialt där. Kan tänka på att man kan förena dessa delar. Skulle vilja att det är lite mer personligt på det viset. Man säger att det är så många som är ensamma så det borde vara värdefullt.</p>
<p>Delaktighet och inkludering: Att de som är äldre är ihågkomna och att de är med i resonemanget också. Om man ordnar något – att tänka på att det även är bra för dem som är gamla också.</p>
<p>Bostäder för äldre: Prioritera att bygga fler hyreslägenheter/boenden för äldre. När man inte orkar sköta krattning och skottning själv. Då skulle man vilja flytta till en mindre lägenhet.</p>
<p>Bostäder för äldre: Vet att det finns behov av fler bostäder anpassade för äldre. Det saknas boendeplatser, med hänsyn till att det blir fler äldre. Dessa bostäder bör vara handikappanpassade.</p>
<p>Bostäder för äldre: Mer tillgängliga bostäder. Skulle önska att det finns hiss i alla bostäder. Det skulle inte finnas bostäder utan hiss. Så fort man blir äldre så borde man få flytta till bostäder med hiss. Det borde vara det första man tänker på när man bygger.</p>
<p>Bostäder för äldre: Har tittat på de boenden som byggs och avskyr den nya sterila miljön i nya moderna äldreboenden. Vill bo på bottenvåning. Vill ha en mysigare, mindre miljö. Som äldre behöver man inte så stort. Gärna även blandade boenden där olika generationer finns i närmiljön.</p> <p>Efterlyser små enkla hus för dem som fortfarande vill bo i eget boende, men inte klarar att inte bo i eget hus längre. Vill kunna gå ut på en egen liten plätt, skulle inte må bra annars.</p> <p>Att man placerar boenden så att man ser naturen. Att bo så att man kan se naturväxlingar och följa årstiderna, se buskar, träd och djur. Det är värdefullt som äldre när man inte kan röra sig så mycket längre. Och man tillfrisknar bättre om man kan titta ut genom fönster och se natur.</p>
<p>Transporter: Ev. säkerställa att det ska fungera med det nya busstorget.</p>
<p>Transporter: Mer tillgängliga färdtjänstbilar. För äldre som har svårt att röra sig och som använder rullator kan det vara väldigt svårt att ta sig in i en mindre bil. Måste vara en större bil – både för att komma in i bilen när det är svårt att röra sig och för att få plats med rullator.</p>
<p>Transporter: Att man inte får använda färdtjänst när man ska åka till doktor i stället. Nästan allting man behöver åka till är sjukresor: fotvård, tandläkare eller doktorn. Färdtjänst kan bara användas till att handla och hälsa på någon. Färdtjänst är 230 kronor i månadsavgift och 30 kronor per enkel resa. Sjukresa 100 kronor per enkel resa.</p>

<p>Transporter: När jag körde bil kunde det vara problem att hitta parkeringsplatser. Exempelvis med sjukhuset märker jag att det är problem. Har hänt att jag har åkt med grannen ibland och det är väldigt svårt att få tag på parkeringsplatser.</p>
<p>Sandningen vintertid</p>
<p>Fler sittplatser/bänkar: Gärna mer bänkar sommartid.</p>
<p>Information: Att få skriftlig information regelbundet.</p>
<p>Information: Bra med pappersinformation om det kan delas ut. Vore roligt om det gjordes reportage med fler äldre.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Fler butiker i Brunflo hade varit bra.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Satsa mer på Brunflo. Mycket service som försvunnit.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Vet att vissa andra har av sagt sig hemtjänst för att man inte vill att så många olika ska komma. Tycker även själv att det kan vara många olika, men alla har alltid haft ett bra bemötande och varit hjälpsamma.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Något som man kan göra är att minska antalet i hemtjänst som kommer. Om man har 20 olika som kommer, kommer de inte att kunna se om man har gjort någon förändring över tid. Gör heller inte att man känner sig tryggare.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Se över personalkontinuiteten i hemtjänsten. Inte alltid lätt att bara släppa in personer i sitt hem. Sedan upplevs det lite olika, beroende på person. Även om det är många olika personer så upplever jag att de ändå försöker planera schemat så att jag inte ska behöva träffa så många olika.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Att få vara med och bestämma sin egen framtid, att bli lyssnad på och att man tar hänsyn till vad just den enskilde behöver. Att se individen, att man får vara med och bry sig utan att bli bortknuffad. Vill vara delaktig i beslut som rör mig själv. Tror att många känner att de inte får vara med och påverka. Ska vara minsta möjliga så att den som köper tjänsten ska kunna känna sig trygg och det kan man inte om det är en massa olika personer.</p> <p>Vet en gammal kvinna i min ålder som inte gärna vill ha en kille som ska duscha henne som hade fått det. Vet inte hur det gick. Tyckte det var konstigt att det förekom överhuvudtaget. Är en arbetsledningsfråga.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Skulle också vilja att det fanns bättre rehabilitering så att man kommer igång med sjukgymnastik, att det ska vara mer gruppövningar. Folk ändrar inte sin livsstil bara av att få en pappersinstruktion.</p>
<p>Samhällsstöd och service: Anhörigvårdandet är också ett område som behöver förbättras - att man förväntar sig/tar för givet att anhängiga ska sköta en stor del av omsorgen. Anhöriga ska inte behöva vara vårdare.</p>
<p>Annat: Hemtjänsten ska ha mer betalt. Avgifterna är lite höga.</p>
<p>Har inte funderat på det/har inget förslag/nöjd som det är = 13 svarande</p>

4. Hur kommer resultatet att användas?

Resultatet av denna undersökning kommer att användas som ett av flera delunderlag när Östersunds kommun under 2021 ska utforma en flerårig handlingsplan för att göra kommunen mer åldrandevänlig.

Undersökningen kommer under våren 2021 att kompletteras med ytterligare undersökningar för att säkerställa att vi fångar så många olika perspektiv från äldre som möjligt.

Exempel på ytterligare undersökningar som är planerade att genomföra är: öppna medborgardialoger med äldre 65+, fokusgruppsintervjuer med äldre med annan etnicitet samt "Life filming" (äldre i fem geografiska områden i Östersund kommer att tillfrågas om att fotografera/filma sådant de tycker behöver förbättras i utemiljön i det egna närområdet).

Den nämnda handlingsplanen kommer därefter att tas fram hösten 2021.

Bilaga 1 - Informationsbrev om undersökning – medborgare 65+ som använder hemtjänst

Undersökning riktad till dig som har fyllt 65 år och bor i Östersunds kommun som använder hemtjänst

Östersunds kommun vill bli en mer åldrandevänlig kommun där medborgare över 65 år ska ha möjlighet att leva aktiva och självständiga liv med ökad påverkansmöjlighet och delaktighet i samhällsfrågor.

Som en del av det arbetet kommer vi under oktober-november månad 2020 att genomföra en undersökning med ett urval av personer som använder hemtjänst.

Du är en av cirka 120 utvalda personer över 65 år i Östersunds kommun som vi skulle vilja genomföra en telefonintervju med. Dina svar är mycket värdefulla för oss.

Så går undersökningen till

För att delta i undersökningen behöver du först godkänna att vi får kontakta dig för en telefonintervju. Det gör du genom att meddela din kontaktpersonal inom hemtjänsten att du vill medverka.

Så snart du anmält ditt intresse kommer du att bli kontaktad av verksamhetsutvecklare Åsa Wallin på Vård- och omsorgsförvaltningen som kommer att göra en telefonintervju med dig.

Frågorna kommer att handla om vad du tycker behöver förbättras i Östersunds kommun när det gäller exempelvis bostäder, transporter, sociala aktiviteter, kommunens information och samhällsstöd/service.

Telefonintervjun tar cirka 25–30 minuter att dina svar kommer att behandlas helt anonymt.

Behandling av personuppgifter

Inför undersökningen hämtas listor med kontaktuppgifter (namn och telefonnummer) från hemtjänsten. Uppgifterna kommer endast att användas av den person på Vård- och omsorgsförvaltningen som ska genomföra telefonintervjuerna och listorna kommer att förstöras så snart undersökningen är avslutad. Vid sammanställning av resultatet kommer det inte att framgå vilka medborgare som deltagit.

Resultatet av enkätundersökningen

Resultatet av undersökningen kommer att användas som ett delunderlag när det under nästa år ska tas fram en 3-årig handlingsplan för att göra Östersund mer åldrandevänligt.

En sammanställning av undersökningens resultat kommer att redovisas på Östersunds kommuns hemsida under december månad, på följande sida: www.ostersund.se/afcc

Mer information

Om du har frågor kring undersökningen är du välkommen att kontakta verksamhetsutvecklare Åsa Wallin på Vård- och omsorgsförvaltningen via e-post: asa.wallin@ostersund.se eller telefonnummer 070 - 692 66 44.

Stort tack för att du medverkar i undersökningen!

Åsa Wallin, Projektledare för ”Projekt Age-friendly cities and communities”, Östersunds kommun

Bilaga 2 - Mall för telefonintervjuer – medborgare 65+ som använder hemtjänst

Information till medborgaren inför telefonintervjun

Östersunds kommun vill bli en mer åldrandevänlig kommun där medborgare över 65 år ska ha möjlighet att leva aktiva och självständiga liv med ökad påverkansmöjlighet och delaktighet i samhällsfrågor.

Som en del av det arbetet genomför vi under november 2020 telefonintervjuer med ett urval av personer som använder hemtjänst. Resultatet kommer att användas som ett underlag när Östersunds kommun under 2021 ska ta fram en handlingsplan för att göra kommunen mer åldrandevänlig för äldre.

Du har anmält dig till att medverka i denna undersökning. Går det bra att jag ställer mina frågor nu? Jag kommer att ställa 15–20 frågor och intervjun beräknas ta cirka 25–30 minuter.

Jag kommer att ställa frågor om 7 olika områden för att få veta vad du tycker är viktigt att förbättra när det gäller exempelvis utemiljöer, bostäder, transporter, sociala aktiviteter, kommunens information och samhällsstöd/service.

BAKGRUNDSFRÅGOR:

1. Vilket år är du född?

2. Vilket geografiskt område i Östersund bor du i?

3. Vilken typ av boende har du?

Hysesrätt

Bostadsrätt

Villa/radhus/småhus

Annat:

UTEMILJÖ

4. Känner du dig trygg i ditt närområde (dvs. i området där du bor?)

5. Finns det något kring utemiljön i ditt närområde som är särskilt viktigt att förbättra?

- Nej, jag har inga synpunkter

- Ja, sittplatser/bänkar
- Ja, offentliga toaletter
- Ja, sandning/snöröjning
- Ja, nedskräpning
- Ja, belysning
- Ja, separerade gångbanor och bilvägar
- Ja, separerade gångbanor och cykelvägar
- Ja, annat:

BOSTÄDER

6. Kan du enkelt ta dig in och ut ur din nuvarande bostad?

- Ja
- Nej

6b. Om nej, vad är det som gör det svårt för dig att ta dig in och ut ur bostaden?

7. Finns det något du tycker är särskilt viktigt att förbättra när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun?

TRANSPORTER (buss, bil, färdtjänst etc.)

8. Hur brukar du förflytta dig när du är utomhus?

- Går
- Åker buss
- Samåker (någon annans bil)
- Kör egen bil
- Färdtjänst
- Taxi

9. Finns det något kring de transportmedel du använder som du tycker är särskilt viktigt att förbättra (buss, bil, färdtjänst)?

SOCIAL GEMENSKAP OCH DELAKTIGHET

10. Har du möjlighet att träffa de människor du vill och delta i de aktiviteter som du är intresserad av (bortsett från corona)?

11. Upplever du några hinder för att träffa dem du vill/delta i de aktiviteter du vill (bortsett från corona)? I så fall vad?

- Jag saknar information om vilka aktiviteter och evenemang som finns
- Jag har svårt att ta mig in och ut ur min bostad
- Det finns inte några mötesplatser i mitt närområde
- De mötesplatser som finns har inte aktiviteter som intresserar mig
- Jag känner mig osäker att gå på aktiviteter ensam
- Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar utan hjälp (t.ex. ledsagning)

- Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar med kollektivtrafik
- Jag har inte råd att delta i de aktiviteter som ordnas
- Jag har inte tillgång till internetuppkoppling (för att delta i digitala aktiviteter)
- Annat:

12. Händer det att du känner dig ofrivilligt ensam? Om ja, hur ofta känner du så?

13. Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra när det gäller social gemenskap/aktiviteter/minskad ensamhet för äldre i Östersunds kommun?

RESPEKT OCH SOCIAL TILLHÖRIGHET (ICKE-DISKRIMINERING)

14. Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun?

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

15. Tycker du att kommunen informerar om sina verksamheter på ett enkelt/tillgängligt sätt?

16. Vad tycker du är särskilt viktigt att förbättra när det gäller kommunens kommunikation och information?

SAMHÄLLSSTÖD OCH SERVICE

17. Känner du dig trygg med den hjälp du får från kommunen?

18. Har du några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt?